

“Su həyat deməkdir,
təmiz su sağlam
həyat deməkdir”

İlham Əliyev

BÜLLETEN

№ 09 (25) • Sentyabr 2014-cü il

www.azersu.az

Qaynar xətt - 955

“Cənub” qaz dəhlizi - XXI əsrin layihəsi

Cənub Qaz Dəhlizinin
təməlqoyma mərasimi
20 sentyabr 2014

The Southern Gas Corridor
Groundbreaking Ceremony
20 September 2014

“Əsrin müqaviləsi”nin 20 illiyinə və “Cənub” qaz dəhlizinin təməlinin
qoyulmasına həsr edilən təntənəli mərasim keçirilmişdir

səh. 2

**Göygöl-Gəncə
magistral su
xəttinin açılışı
olmuşdur**

səh. 6-7

**Qusar şəhərinin içməli
su və kanalizasiya
şəbəkələri yenidən qurulur**

səh. 4

**Su sayğaclarının
sınağı məqsədilə
laboratoriya yaradılır**

səh. 5

“Cənub” qaz dəhlizi - XXI əsrin layihəsi

“Əsrin müqaviləsi”nin 20 illiyinə və “Cənub” qaz dəhlizinin təməlinin qoyulmasına həsr edilən təntənəli mərasim keçirilmişdir.

Sentyabrin 20-də Heydər Əliyev Mərkəzində “Əsrin müqaviləsi”nin 20 illiyi, “Cənub” qaz dəhlizinin təməlinin qoyulması ilə bağlı təntənəli mərasim keçirilmişdir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev, ölkəmizdə səfərdə olan dövlət və hökumət başçıları mərasimdə iştirak etmişlər.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev mərasimdə çıxış edərək bildirmişdir ki, 20 il əvvəl ulu öndər Heydər Əliyevin müdrikliyi və cəsarəti sayəsində gerçəkləşən “Əsrin müqaviləsi” Azərbaycan üçün böyük imkanlar açmışdır. Ötən müddətdə neft-qaz sahəsində bir neçə uğurlu layihənin gerçəkləşdiriləcəkini bildirən dövlət başçısı Şahdəniz müqaviləsinin imzalandığını, Bakı-Supsa, Bakı-Tbilisi-Ceyhan, Bakı-Tbilisi-Ərzurum kəmərlərinin tikintisini mühüm tarixi hadisələr kimi qiymətləndirmiştir.

Azərbaycan Prezidenti TANAP-in tikintisi ilə bağlı rəziliğin 2012-ci ildə əldə edildiyini qeyd etmişdir: *“2012-ci ildə Türkiyə və Azərbaycan siyasi rəhbərliyinin fəaliyyəti nəticəsində Trans-Anadolu kəmərinin tikintisi ilə bağlı razılıq əldə edilmişdir. TANAP*

layihəsi və onun həyata keçirilməsi tarixi hadisədir. Məhz TANAP layihəsinin razılışdırılmasından sonra artıq “Cənub” qaz dəhlizinin kontruları görünməyə başlamışdır. 2013-cü ildə TAP layihəsi - Trans-Adriatik kəmərinin əsas ixrac marşrutu kimi seçiləsi də tarixi hadisə idi. Eyni zamanda, keçən il artıq qazın satışı ilə bağlı kontraktlar imzalanmışdır. Yəni, bu gün bizim önümüzdə bütün üfüqlər açıqdır, yollar aydındır. Sadəcə olaraq, biz birgə səylərlə “Cənub” qaz dəhlizinin tamamlanmasını təmin etməliyik və bunu edəcəyik”.

Azərbaycanın son illerdə əldə etdiyi uğurlardan danışan Prezident İlham Əliyev bu gün ölkəmizin rəqabət qabiliyyətinə görə dünyada 38-ci yerdə qərarlaştığını, neft-qaz ehtiyatlarının bizim üçün əlavə imkan, dəstək olduğunu qeyd etmişdir. Cənub qaz dəhlizi la-

yihəsinin tərəfdəş ölkələr üçün də faydalı olduğunu, onun reallaşması nəticəsində uduzan ölkənin olmayıcağıni qeyd edən dövlət başçısı bununla da Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təmin ediləcəyini vurğulamışdır.

Sonra Bolqarıstan Prezidenti Rosen Plevneliev, Gürcüstanın Baş naziri İraklı Qaribaşvili, Yunanistanın Baş naziri Antonis Samaras, Monteneqronun Baş naziri Milo Cukanoviç, Türkiyənin energetika və təbii sərvətlər naziri, Taner Yıldız, Albaniyanın

energetika naziri Damian Gjiknuri, Böyük Britaniyanın ticarət və investisiyalar üzrə dövlət katibi Lord Livingstone, İtaliyanın iqtisadi inkişaf nazirinin müavini Kladio de Vinsenti, ABŞ Dövlət Departamentinin beynəlxalq enerji məsələləri üzrə xüsusi nümayəndəsi Amos Hokstayn, bp şirkətinin icraçı direktoru Robert Dadli və Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin prezidenti Rövnəq Abdullayev çıxış etmişlər.

Mərasimdə Avropa Komissiyasının sədri Jozé Manuel Barrozinun videomüraciəti göstərilmiş, Norveçin Baş naziri xanım Erna Solberqin, ABŞ-in dövlət katibi Con Kerinin təbrik məktubları oxunmuşdur.

Mərasimin sonunda Azərbaycanın təşəbbüsü ilə reallaşan enerji layihələrinən bəhs edən videoçarx nümayiş etdi-

rilmışdır. Daha sonra dövlət və hökumət başçıları Səngəçal Terminalında “Cənub” qaz dəhlizinin təməlqöymə mərasimində iştirak etmişlər.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və təməlqöymə mərasiminin digər iştirakçıları rəmzi olaraq xüsusi qəliblərin üzərində əl izlərini qoymuş, “Cənub” qaz dəhlizinin təməlinə qoyulacaq ilk borunu imzalamışlar.

Daha sonra “Cənub” qaz dəhlizinin təməli qoyulmuşdur.

1994-cü il sentyabrın 20-də "Gülüstan" sarayında 8 ölkədən 13 şirkətin imzaladığı bu müqavilə sonradan 19 ölkəni təmsil edən 41 neft şirkəti ilə daha 27 sazişin imzalanmasına yol açmışdır.

Milli neft strategiyasının uğurla reallaşması nəticəsində karbohidrogen ehtiyatlarının xərici şirkətlərlə birgə istismarı və ixracı ildən-ilə genişlənir və Azərbaycanın neft gəlirləri sürətlə artır. 1999-cu ildə yaradılmış Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondu Azərbaycan xalqına məxsus sərvətlərin nəsillər arasında ədalətli bölgüsünü təmin edir, neft gelirlərinin səmərəli və məqsədönlü şəkildə idarə edilməsinə şərait yaradır. İri infrastruktur layihələrindən olan Samur-Abşeron suvarma sistemi, Oğuz-Qəbələ-Bakı su kəməri, Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu xəttinin tikintisi Dövlət Neft Fonduun vəsaitləri hesabına maliyyələşdirilmişdir. Fonduun vəsaitləri hesabına qəçqin və məcburi köçkünlərin həyat şəraitinin yaxşılaşdırılması, istedadlı gənclərin xərici ölkələrdə təhsil alması kimi tədbirlər yeni neft strategiyasının əsasında

insan amilinin dayandığını təsdiqləyir.

Yeni neft strategiyası su təchizati sektorunda inkişafə təkan vermişdir. Dövlət Neft Fonduun vəsaiti hesabına tikilən, müstəqillik illerinin ən böyük yerli infrastruktur layihələrinən biri olan Oğuz-Qəbələ-Bakı su kəməri Bakı şəhəri və

Abşeron yarımadasının yüksək keyfiyyətli içmeli su ilə təminatında böyük rol oynayır.

Oğuz rayonu ərazisindən keyfiyyətli suyun Bakıya nəqlini nəzərdə tutan layihə ümummilli lider Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə gerçekleşmişdir. Ulu öndər Heydər Əliyev 2002-ci ilin dekabrında keçirilən müşavirədə Bakı şəhərinə yüksək keyfiyyətli bulaq suyu-nun getiriləməsi vaxtının çatığını bildirmiş və bu məqsədə Oğuz-Qəbələ zonasının yeraltı sularından istifadəsi ilə bağlı müvafiq göstəriş vermişdir. 2005-ci il sentyabrın 1-də Prezident İlham Əliyevin sədrliyi ilə keçirilən müşavirədə layihənin parametrləri müzakirə edilmiş və 2 il sonra - 2007-ci ilin martında tikinti işlərinə başlanılmışdır.

Oğuz-Qəbələ-Bakı su kəmərinin uzunluğu 262,5 kilometr, diametri 2000 millimetr, məhsuldarlığı saniyədə 5 kubmetrdir. Kəmər özaxımlıdır və

şüşəlifli (GRP) borulardan çəkilmişdir. Oğuz-Qəbələ-Bakı su kəmərinin tikintisi Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondu hesabına maliyyələşdirilmiş və bu məqsədlə ümumilikdə 779,6 mln. manat vəsait ayrılmışdır. 28 dekabr 2010-cu il tarixdə Prezident İlham Əliyevin iştirakı ilə Oğuz-Qəbələ-Bakı su kə-

ƏSRİN MÜQAVİLƏSİ - 20

Yeni neft strategiyası su təchizati sektorunda inkişafə təkan vermişdir

mərinin rəsmi açılış mərasimi keçirilmişdir.

Ölkəmizin artan gəlirləri respublikada içmeli su və kanalizasiya infrastrukturlarının yenidən qurulması layihələrinin icrasına böyük imkanlar yaratmışdır. Hazırda Bakı şəhəri və bütövlükdə Abşeron yarımadası ilə yanaşı regionlarda 38 şəhərdə içmeli su və kanalizasiya şəbəkəsinin yenidən qurulması layihələri icra olunur. Bu layihələr eyni zamanda həmin şəhərlərin yaxınlığında və magistral kəmərlərin keçidiyi ərazilərdə yerləşən 350-dən artıq kəndin içmeli su təchizatına hesablanmışdır. 38 şəhəri əhatə edən layihələrin 17-si dövlət büdcəsi vəsaiti hesabına icra edilir. Azərbaycanın iqtisadi imkanlarını və reytingini yüksək qiymətləndirən beynəlxalq maliyyə qurumları su təchizati və kanalizasiya sektoruna vəsait ayırmaya maraq göstərir və bunun nəticəsidir ki, 21 şəhərdə icra olunan layihələrin maliyyələşdirilməsində beynəlxalq maliyyə təşkilatları yaxın-dan iştirak edir.

Bakı şəhərinin və onun qəsəbələrinin sosial-iqtisadi inkişafına dair dövlət proqramlarına uyğun olaraq Abşeron yarımadasında su və kanalizasiya layihələrinin icrası davam etdirilir. Yarımadaın su təchizati sistemine qoşulmayan və su təminatı zəif olan qəsəbələrini su ilə təmin edən Ceyranbatan-Balaxanı-Qala magistral su kə-

məri qısa müddətdə tikilərək istifadəyə verilmişdir. Dövlət Proqramına uyğun olaraq su təminatı zəif olan qəsəbələr əsas götürülməklə Bakı şəhəri və qəsəbələrdə yeni magistral və paylayıcı su xətləri çəkilmiş, çoxmənzilli yaşayış binasının daxili supaylayıcı sistemləri yenilənmiş, smart-kart tipli su saygacı quraşdırılması təmin edilmiş və hazırda bu istiqamətdə layihələrin icrası davam etdirilir.

Bakı şəhəri və Abşeron yarımadasının içmeli su təchizatında müstəsna əhəmiyyət kəsb edəcək, ultrasüzgəc texnologiyasının son nailiyyətlərinə əsaslanan, məhsuldarlığı sutkada 520 min kubmetr olan Ceyranbatan sutəmizləyici qurğunun tikintisi yekunlaşmaq üzrədir.

Bakı şəhərində və ətraf qəsəbələrdə yaranan tullantı sularının idarə olunması üçün yeni kanalizasiya şəbəkələri və kollektorlar tikilir. Yarımada ərazisində yaranan çirkab suların özüaxımlı rejimdə çirkab sutəmizləyici qurğulara ötürülməsini təmin etmək məqsədi ilə ümumi uzunluğu 140 km olan tunel tipli kanalizasiya kollektorlarının tikintisinə başlanılmışdır.

Azərbaycanın artan gəlirləri hesabına su təchizati və kanalizasiya infrastrukturunun yenidən qurulması ölkə iqtisadiyyatının inkişafına töhfələr verməklə yanaşı, əhalinin sosial rifahının yaxşılaşdırılmasına xidmət edir.

Qusar şəhərinin içməli su və kanalizasiya şəbəkələri yenidən qurulur

Azərbaycan hökuməti və Yaponiya Beynəlxalq Əməkdaşlıq Agentliyinin (YBƏA) birgə maliyyələşdirdiyi "Kiçik şəhərlərdə su təchizatı və kanalizasiya layihəsi" çərçivəsində "Qusar şəhərinin su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin yenidən qurulması" layihəsinin birinci mərhələsi üzrə işlər yekunlaşmışdır.

Layihənin birinci mərhələsində Qusarçayın məcrasında məhsuldarlığı saniyədə 85 litr və ya sutkada 7344 kubmetr olan drenaj tipli su-qəbuləcici qurğu inşa edilmişdir. Su mənbəyindən şəhər istiqamətinə 355 və 225 mm diametrlı borularla 21 km

uzunluğunda magistral su xətti çəkilmişdir. Qusar şəhərinə içməli suyun özüaxımlı rejimdə verilməsini təmin etmək üçün hər birinin tutumu 1000 kubmetr olan 3 su anbarı inşa olunmuşdur. Eyni zamanda 2,8 km uzunluğunda anbarlararası qidalandırıcı su xətti çəkilmiş, xlorator qurğusu daxil olmaqla yeni xlorator binası tikilmişdir.

Hazırda layihənin ikinci mərhələsi üzrə işlər davam etdirilir. Bu mərhələdə Qusar şəhərində mərkəzləşdirilmiş su təchizatı və kanalizasiya şəbəkələri yaradılır. İndiyədək 106,5 km uzunluğunda su şəbəkəsinin 10 km-lik, 102 km uzunluğunda kanalizasiya xəttinin isə təxminən 51 km-lük hissəsində işlər başa çatmış, 400-dən artıq ev birləşməsi verilmişdir. Ümumilikdə 6100-dən çox abunəçi yeni şəbəkəyə qoşulacaq və onların hər biri smart-kart tipli sayqaclarla təmin olunacaqdır.

Layihə çərçivəsində Qusar şəhəri ilə yanaşı, rayonun Balakusar, Həsənqala, Köhnə Xudat, Çiləgir, Yuxarı Ləyər, Qayakənd, və Xuray, həmçinin Quba rayonunun Çartəpə, Orta Xuç, Aşağı Xuç kəndlərinə də içməli su veriləcəkdir.

Qusar şəhərində yaranan tullantı suları gələcəkdə Xaçmaz rayonunda inşa ediləcək məhsuldarlığı sutkada 100 min kubmetr layiheləndirilən çirkab sutəmizləyici qurğuya ötürülcəkdir. Bu qurğuda Qusar şəhəri ilə yanaşı, Quba və Xaçmaz şəhərlərinin də tullantı suları təmizlənəcəkdir.

Qeyd edək ki, 2030-cu ilədək perspektiv inkişaf nəzərə alımaqla "Qusar şəhərinin su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin yenidən qurulması" layihəsindən Qusar şəhəri və ətraf 10 kəndin 31,5 min nəfər sakini faydalana-caqdır.

Su sayğıclarının sınağı məqsədilə laboratoriya yaradılır

"Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti istehlakçı-lara satılan içməli suyun uçotunun dəqiqlikləri, ödəniş səviyyəsinin yüksəldilməsi və su itkilərinin qarşısının alınması məqsədilə sayğaclaşma işlərini intensiv şəkildə davam etdirir. 2012-ci ildən smart-kart sayğıcların kütləvi şəkildə quraşdırılmasına başlanılmışdır. Bununla yanaşı, yerli su kanal idarələrinin xidməti ərazilərinin sərhəd nöqtələrində iridiometri sərfölçənlərin quraşdırılması davam etdirilməkdədir.

Sayğaclaşma işlərinin tətbiqi dairəsinin genişləndirilməsi ilə yanaşı, onlara mütəmadi texniki xidmət göstərilməsi də mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Bu məqsədlə "Azərsu" ASC tərəfindən Su sayğıclarının sınağı laboratoriyasının yaradılmasına qərar verilmişdir.

Hazırda Su sayğıclarının sınağı laboratoriyasında son tamamlama işləri həyata keçirilir. Laboratoriya binası su sayğıclarının sınağı, təmiri sahələrindən, anbar, inzibati və yardımçı hissələrdən ibarətdir. Laboratoriya Türkiyə və Avropa ölkələrinin istehsalı olan müasir cihaz və avadanlıqlar quraşdırılmış, işçilərin fəaliyyəti üçün zəruri əmək şəraiti yaradılmışdır.

Su sayğaclarının sınağı laboratoriyasında möşətdə və sənayedə istifadə olunan su sayğıcları dövlət müqayisəli yoxlamadan keçiriləcək. Yoxlama laboratoriyyada quraşdırılmış xüsusi masalarda aparılacaqdır. Bu zaman müxtəlif sərfiyyatlarda su sayğacının xətası təyin ediləcək, sayğacların texniki göstəricilərinə uyğun təzyiqə davamlılığı yoxlanılacaq. Laboratoriyyada sayğacların testi, kalibrənməsi, təzyiq itkisinin müəyyən edilməsi üçün də xüsusi masalar quraşdırılmışdır.

Su sayğaclarının testi və kalibrənməsi masasında eyni vaxtda 22 ədəd su sayğacını yoxlamaq mümkün olacaqdır. Ümumilikdə ay ərzində laboratoriyyada 2700 ədəd su sayğacını yoxlama-

dan keçirmək üçün imkanlar mövcuddur.

Laboratoriyyada həmçinin elektromaqnit - fləns tipli KROHNE və elektron hissələrinin yoxlanılması üçün xüsusi otaqlar yaradılmışdır. Nasaz vəziyyətdə olan sayğaclar burada təmir ediləcək, yoxlanıldıqdan sonra kalibrənməsi üçün su sayğaclarının sınağı laboratoriyasına göndəriləcəkdir.

Qeyd edək ki, Azərbaycan Respublikası Standardlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsinin təlimatına uyğun olaraq möşətdə istifadə olunan su sayğacları 5 ildə ən azı bir dəfə, sənayedə istifadə olunan sayğaclarsa, ildə bir dəfə

yoxlamadan keçirilməlidir.

Laboratoriyanın təmir sahəsində isə sayğacların mexaniki və elektron hissələrinin yoxlanılması üçün xüsusi otaqlar yaradılmışdır. Nasaz vəziyyətdə olan sayğaclar burada təmir ediləcək, yoxlanıldıqdan sonra kalibrənməsi üçün su sayğaclarının sınağı laboratoriyasına göndəriləcəkdir.

Hazırda Su sayğaclarının sınağı laboratoriyası akkreditasiyadan keçmə mərhələsindədir. Bu prosedura başa çatdıqdan sonra laboratoriyyada sayğacın yoxlanılması və təmiri işləri həyata keçiriləcəkdir.

Göygöl-Gəncə magistral su

Sentyabrin 14-də Gəncə şəhərində Azərbaycan Respublikası hökumətinin Almaniya İnkışaf Bankı (KfV) və İsvəçrənin SECO təşkilatı ilə birgə maliyyələşdirdiyi "Açıq Kommunal İnfrastruktur Programı" layihəsi çərçivəsində inşa edilmiş Göygöl-Gəncə magistral su xəttinin açılışı olmuşdur.

Açılış mərasimində çıxış edən **baş nazirin müavini Abid Şərifov** bildirmişdir ki, Azərbaycan xalqının ümummilliliyi Heydər Əliyevin müəllifi olduğu sosial-iqtisadi inkişaf strategiyasının Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilməsi nəticəsində Azərbaycan bütün sahələrdə dinamik inkişaf edir. Təkcə bu

ilin 6 ayı ərzində iqtisadi artım tempi 2,1 faiz, qeyri-neft sektorunda isə inkişaf 7 faiz təşkil etmişdir. Azərbaycanın valyuta ehtiyatları 54 milyard dolları keçmişdir.

Azərbaycanda həyata keçirilən içməli su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin yenidən qurulmasının prioritet möqsədlərdən olduğunu xatırla-

dan baş nazirin müavini bu möqsədlə hem dövlət bütçəsi vəsaiti, həm də beynəlxalq maliyyə qurumlarından cəlb olunmuş kreditlər hesabına layihələrin icra olunduğunu diqqətə çatdırmışdır. A.Şərifov Prezident İlham Əliyevin tapşırıqlarına uyğun olaraq hazırda 38 şəhər və rayon mərkəzində su və kanalizasiya layihələrinin uğurla icra edildiyini vurgulamışdır. Beynəlxalq maliyyə qurumları, o cümlədən Almaniya İnkışaf Bankı ilə əməkdaşlığı yüksək qiymətləndirən baş nazirin müavini Azərbaycanın 2 böyük şəhərinin - Gəncə və

Şəkinin içməli su və kanalizasiya infrastrukturunu Almaniya bankının krediti hesabına həyata keçirilir. Qarşidakı bir neçə ildə Azərbaycanın ikinci böyük şəhəri Gəncənin su və kanalizasiya şəbəkəsi tamamilə yenidən qurulacaq və şəhər əhalisi keyfiyyətli içməli su ilə təchiz olunacaqdır".

Gəncə şəhər icra Həkimiyətinin başçısı Elmar Vəliyev şəhərin içməli su təchizatının yaxşılaşdırılmasına

xəttinin açılışı olmuşdur

göstərilən diqqət və qayğıya görə şəhər sakinləri adından Prezident İlham Əliyevə minnətdarlığını bildirmiş və bu layihənin şəhərin sosial-iqtisadi inkişafına töhfə verəcəyini qeyd etmişdir.

Almaniya parlamentinin İqtisadi əməkdaşlıq komissiyasının sədri Dagmar Vöhrl iki ölkə arasında əməkdaşlığın yüksələn xətlə inkişaf etdiyini və Almaniya tərəfinin bundan sonra da Azərbaycandakı layihelərə sərmayə yatıracağını söyləmişdir.

“Azərsu” Açıq Səhmdar Cəmiyyəti sədrinin birinci müavini Teyyub Cabbarov Gəncə şəhərində istehlakçıların içmeli su təchizatı və kanalizasiya xidmətlərindən istifadəsinin yaxşılaşdırılması məqsədi ilə kompleks işlərin həyata keçirildiyini bildirmişdir. T. Cabbarov bu layihənin Gəncə şəhərinin perspektiv inkişafına töhfə verəcəyini vurgulamışdır: *“Yaxın bir neçə ildə Gəncə kimi böyük bir şəhərin içməli su və kanalizasiya problemləri tamamilə həll ediləcək. 324 min nəfər əhalisi olan Gəncə şəhərində hazırda cəmi 157 min nəfər mərkəzləşmiş qaydada içməli su ilə təmin edilir. Bizim icra etdiyimiz layihə isə əhali artımı, sənayenin və turizmin inkişafı nəzərə alınmaqla 450 min nəfərin tələbatının ödənilməsinə hesablanmışdır.”*

Qeyd edək ki, Azərbaycan hökumətinin Almaniya İnkışaf Bankı və İsvəçrənin SECO təşkilatı ilə birgə maliyyələşdirdiyi “Açıq Kommunal İnfrastruktur Proqramı” Gəncə və Şəki şə-

laşmaq üzrədir.

Gəncə şəhərinin içməli su tələbatının təxminən 60 faizi Şəmkirçay su anbarından təmin ediləcək. Anbardan götürüləcək su 27,5 km uzunluğunda magistral kəmərlə Qızılqaya ərazisində inşa edilən və sutkalıq məhsuldarlığı 17 min kubmetr olan sutəmizləyici qurğuya ötürüləcəkdir.

Su mənbələri və magistral

hərələrinin su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin yenidən qurulmasını nəzərdə tutur.

Layihəyə uyğun olaraq Gəncə şəhərində 2011-ci ilin sentyabr ayında tikinti işlərinə başlanılmışdır. Birinci mərhələdə su mənbələrinin bərpası və magistral su xətlərinin çəkilişi nəzərdə tutulmuşdur. Gəncə şəhərinin relyefi və perspektiv inkişafı, həmcinin əhalinin tələbatı nəzərə alınaraq 3 su mənbəyi - Göygöl, Qızılqaya və Şəmkirçay su anbarı seçilmişdir.

Layihəyə uyğun olaraq Göygöl mənbəyində məhsuldarlığı saniyədə 200 litr olan drenaj sistemi bərpa edilmiş, həcmi 4000 kubmetr olan 1 ədəd su anbarı inşa edilmiş və mənbədən şəhərə qədər 24,5 km uzunluğunda magistral kəmər çəkilmişdir.

Ötən müddətdə Qızılqaya mənbəyində də bərpa işləri həyata keçirilmiş, 1 ədəd 2000 kubmetrlik su anbarı tikilmiş, 9,5 km anbarlararası su xətləri çəkilmişdir. Ümumi həcmi 10 min kubmetr olan 2 ədəd yeni su anbarının tikintisi isə yekun-

xətlərin yenidən qurulması ilə paralel Gəncə şəhərində içməli su və kanalizasiya şəbəkələrinin tikintisinə də başlanılmışdır. Layihəyə əsasən, şəhərdə 576 km uzunluğunda paylayıcı su şəbəkəsi yaradılacaqdır. Artıq içməli su xəttinin 42 km-lıq hissəsi tikilmiş və 644 ünvana birləşmə verilmişdir. Eyni zamanda 119 çoxmənzilli bina da 7000 abunoçı ön ödənişli smart-kart saygacalarla təmin olunmuş, şəhərin müxtəlif küçə və məhəllələrində 67 ədəd yanğın hidrantı quraşdırılmışdır.

Şəhərdə tikintisi nəzərdə tutulan 582 km uzunluğunda kanalizasiya xəttinin 43 km-lıq

hissəsində işlər başa çatdırılmış, 2021 baxış quyusu tikilmişdir. Tullantı sularının təmizləyici qurğuya özüaxımlı rejimdə ötürülməsi üçün 45 km uzunluğunda kanalizasiya kollektoru-nun tikintisi nəzərdə tutulur. Gələcəkdə Gəncə şəhərində yaranacaq tullantı suları yeni tikiləcək çirkab sutəmizləyici qurğuda təmizlənərək zərərsizləşdiriləcəkdir.

Gəncə şəhərinin içməli su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin yenidən qurulması layihəsindən 450 min nəfər (2035-ci ilədək perspektiv inkişaf nəzərə alınmaqla) faydalanaçaqdır.

Katırladaq ki, Azərbaycan Respublikası hökuməti və Almanıyanın KfW Bankı arasında Gəncə və Şəki şəhərlərinin su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin yenidən qurulmasını nə-

zərdə tutan “Açıq Kommunal İnfrastruktur Proqramı” üzrə “Ssuda Müqaviləsi” 25 sentyabr 2006-ci il tarixdə imzalanmışdır. Həmin gün Azərbaycan Respublikası hökuməti ilə İsvəçrə Konfederasiyası hökuməti arasında maliyyə yardımının göstərilməsinə dair Qrant sazişi razılaşdırılmışdır. 20 dekabr 2012-ci il tarixdə layihənin 2-ci və 3-cü mərhələlərinin maliyyələşdirilməsi məqsədilə Azərbaycan hökuməti ilə KfW Bankı arasında 100 milyon avro həcmində Kredit Sazişi və 2 milyon avro həcmində Maliyyələşdirmə Müqaviləsi imzalanmışdır.

“ExpressPay” terminallarında ödənişlərin qəbuluna başlanılmışdır

“Azərsu” Açıq Səhmdar Cəmiyyəti içməli su və kanalizasiya xidmətlərinə görə yaranmış borcların ödənilməsinin asanlaşdırılması istiqamətində tədbirləri davam etdirir. Əhali və qeyri-əhali qrupu abunəçiləri borclarını daha bir ödəmə köşkündə - “ExpressPay” terminallarında ödəyə bilərlər.

“Azərsu” ASC-nin “Expressbank” ilə əldə etdiyi rəziliğə əsasən, Səhmdar Cəmiyyətin bu sahə üzrə məlumatları “ExpressPay” ödəmə terminallarına integrasiya olunmuşdur. İlkin mərhələdə ödəmələr abunəçi kodları ilə aparılır. Ödəniş aparılarkən, abunəçi kodu

sistemə daxil edilir və ekrannda göstərilən ardıcılıqla ödəmə prosesi həyata keçirilir.

Hazırda smart-kartların “ExpressPay” terminallarında yüklənməsini təmin etmək məqsədilə integrasiya işləri davam etdirilir. Yaxın vaxtlarda abunəçilər smart-kartları bu terminallarda yükləmək imkanı əldə edəcəklər.

Hazırda respublikanın 8 şəhər və rayonunda 69 “ExpressPay” köşkü fəaliyyət göstərir. Bu köşklərin hər birində su və kanalizasiya xidmətləri üzrə ödəmələr aparmaq mümkündür. “ExpressPay” köşklərində əməliyyat aparılların texniki

problemlər yarandıqda 955 nömrəsinə zəng etməklə əlaqə saxlanılmalıdır.

Qeyd edək ki, “Azərsu” ASC-nin abunəçiləri MilliÖn və E-manat ödəniş terminal-

larında da ödəniş aparmaq imkanına malikdirlər. Hər iki terminalda yükləmə prosesi analogi qaydada aparılır və istifadəçilər üçün eyni statusa malikdir.

Risklərin idarəolunması mövzusunda təlimlər keçirilmişdir

“Azərsu” Açıq Səhmdar Cəmiyyəti istehsalat proseslərinin səmərəliliyinin artırılması məqsədilə yeni texnologiyaların tətbiqinə xüsusi diqqət yetirir. Son vaxtlar tətbiq edilən bir sira innovativ texnologiyalar müsbət dəyişikliklərlə müşahidə olunmaqdadır.

Yeni texnologiyaların tətbiqi və istehsalat prosesləri zamanı bəzi hallarda müəyyən risklər də yaranır. Belə hallarda risklərin əvvəlcədən müəyyən

olunması və aradan qaldırılması üçün qabaqlayıcı tədbirlər həyata keçirilir. Risklərin idarəolunması işinin keyfiyyətli təşkili isə kadrların peşəkarlıq

səviyyəsindən aslidir.

“Azərsu” ASC-də işçilərin bilik və bacarıqlarının artırılması məqsədi ilə “Risklərin idarəolunması” mövzusunda təlimlər başlanmışdır. Təlim iştirakçılarının diqqətinə çatdırılmışdır ki, müasir dövrdə iqtisadi həyatın bütün sahələrində risk faktorları mövcuddur. Bu baxımdan risk menecmenti, riskin qiymətləndirilməsi aktuallığını getdikcə

artırır. Risk müəyyən qərar və hərəkətlər nəticəsində mənfi təzahürlü hadisələrlə qarşılaşma ehtimalını şərtləndirir. Uğuru əldən vermək, çətin vəziyyətlə rastlaşmaq, mənfəət əvəzinə zərərlə üzləşmək kimi hallar riski səciyyələndirən cəhətlərdir.

Hazırda “Azərsu” ASC-də tətbiq olunan program terminatı daxili audit və nəzarət proseslərinin keyfiyyətinin yüksəldilməsinə zəmin yaradır. Bütün bunlar zamana qənaət etməyə, riskləri isə daha dəqiq müəyyənləşdirməyə imkan verir.

Təlimlərdə risklərin idarəolunması sistemi, riskin azaldılması və aradan qaldırılması, risklərə reaksiya verilməsi metodları barədə məlumatlar verilmişdir. Eyni zamanda təlim iştirakçıları strateji risklər, personal riski, normalara uyğun-suzluq riski və digər risk faktorları barədə məlumatlandırılmışlar.

Avqustun 9-dan 30-dək ABŞ Ticarət Nazirliyinin "İşgüzər təcrübələrin xüsusi Amerika programı" (SABİT) çərçivəsində "Bələdiyyələrin su ehtiyatlarının idarə edilməsi" mövzusunda seminar keçirilmişdir. "Azərsu" ASC-nin "Sukanal" Elmi Tədqiqat və Layihə İnstututunun Layihə işləri üzrə direktor müavini Elşad Cavadzadə Azərbaycan nümayəndə heyətinin üzvü kimi ABŞ-da keçirilmiş seminarda iştirak etmişdir.

Təlimdə ABŞ-in içməli su, tullantı və yağış sularının idarəolunması sistemləri baredə məlumatlar verilmiş, nəzəri və praktiki dərsler keçirilmişdir. Üç həftə davam etmiş seminar müddətində iştirakçılar içməli su ehtiyatlarının və tullantı suların idarə edilməsi sahəsində ixtisaslaşmış bir sıra dövlət təşkilatlarında və özəl şirkətlərdə olmuşlar.

ABŞ-in Viskonsin Universitetinin professorları ilə görüşdə "Azərsu" ASC-nin infrastruktur layihələri baredə məlumatlar verilmiş və fikir mübadiləsi aparılmışdır. Yeraltı və yerüstü su mənbələrinin tədqiqi və qiymətləndirilməsi ilə məşğul olan ABŞ-in Geoloji Xidmətində (USGS) təşkil olunmuş görüşdə isə "Azərsu"

"Azərsu" ASC-nin layihələri ABŞ-da maraqla qarşılanmışdır

ASC-nin son illərdə istismara verdiyi yeni su mənbələri baredə müzakirələr aparılmışdır.

Nümayəndə heyətinin Ətraf Mühitin Mühafizəsi Agentliyində (EPA) "Azərsu" ASC-nin infrastruktur layihələrinin ətraf mühitə təsiri məsələləri müzakirə edilmişdir. Seminar iştirakçıları Su Ekologiyası Federasiyası (WEF) təşkilatında keçirilmiş görüşdə su çatışmazlığı, su ehtiyatlarından integrasiyalı idarəetmə, ABŞ-in su qanunvericiliyi baredə təqdimatlarda iştirak etmişlər.

Amerika Su İsləri Assosiasiyanın (AWWA) keçirilmiş müzakirələrdə isə təşkilatın tətbiq etdiyi standartlar baredə etraflı məlumatlar verilmiş, mütəxəssis rəyləri dinişlənilmişdir. Assosiasiya tərəfindən "Sukanal" ETLİ-nin direktor müavini E. Cavadzadəyə üzvlük sertifikati təqdim olunmuşdur.

Səfər müddətində nümayəndə heyətinin üzvləri Vaşinqton, Çikaqo, Denver, Milvauki şəhərlərində olmuş su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin istismarı ilə məşğul

olan təşkilatların istehsalat prosesləri ilə əyani tanış olmuşlar.

Seminarın sonunda iştirakçılar sertifikatlar təqdim edilmişdir.

Azərbaycan nümayəndə heyətinin tərkibində "Azərsu" ASC-nin əməkdaşı ilə yanaşı, "Modern Construction Group" şirkətinin layihə meneceri Aleksandr Plotnikov və "GEO Engineering" şirkətinin iqtisadi məsələlər üzrə meneceri İlkin Vəliyev təmsil olunmuşdur. Programda Gürcüstan, Qazaxistan, Moldova, Tacikistan, Türkmenistan və Ukraynanan ola təşkilatların və şirkətlərin nümayəndələri də

iştirak etmişlər.

SABİT programının məqsədi postsoviet ölkələrində yerli idarəetmə orqanlarının içməli su və kanalizasiya sistemlərinin idarə edilməsinin səmərəliliyini artırmaqdır. Program çərçivəsində ABŞ-da işlənib hazırlanmış və tətbiq edilən innovativ texnologiyalar və son yeniliklər nümayiş etdirilir. Program, həmçinin Amerika şirkətlərinə Avrasiyada bazar iqtisadiyyatının təşəkkülündə bilavasitə iştirak etmək və region ölkələrindən olan mütəxəssislərlə birbaşa işgüzar münasibətlər qurmaq imkanı yaradır.

Əmək haqqı və personalın idarəolunması mövzusunda təlimlər keçirilir

"Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (MHBS) keçid istiqamətində tədbirləri davam etdirir. Hazırda Səhmdar Cəmiyyətdə əmək haqqının hesablanması prosesi avtomatlaşdırılmış şəkildə 1C program təminatının əmək haqqının və personalın idarə edilməsi modulu vasitəsi ilə həyata keçirilir.

Bu programdan istifadə prosesində yaranan çətinliklərin aradan qaldırılması və modulun təkmilləşdirilməsi

məqsədi ilə işçilər mütəmadi olaraq təlimlərə cəlb edilir. 1C programından istifadə edən işçilərinin bilik və bacarıqlarının artırılması nəzərə alınaraq "1C program təminatının

əmək haqqı və personalın idarə edilməsi modulu" mövzusunda təlimlərə başlanılmışdır. Təlimlərdə Səhmdar Cəmiyyətin idarə və müəssisələrinin mühasibləri, personal

və əmək haqqı söbələrinin mütəxəssisləri iştirak edir.

Təlim müddətində iş vaxtı uçotunun tənzimlənməsi, artıq işlənmiş iş saatlarının qeydiyyatı və ödənilməsi, əmək haqqının hesablanması sənədi, DSMF-yə təqdim edilən illik hesabatların sistemdən çıxarılması, məzuniyyət günlərinin hesablanması qaydaları və s. məsələlərlə bağlı ətraflı məlumat verilir. Eyni zamanda iştirakçılar praktiki məşğələlərə cəlb olunaraq bilik və bacarıqlarını təkmilləşdirmək imkanı qazanırlar.

"Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti içməli su və tullantı sularının tədqiqi sahəsində kadr hazırlığına xüsusi diqqət yetirir. Bu məqsədlə su mənbələrində, su kəmərləri idarələrində, Səhmdar Cəmiyyətin digər idarə və müəssisələrinin laboratoriyalarında fəaliyyət göstərən mühəndis, texnoloq, laborant, bioloq və kimyaçılar Mərkəzi Laboratoriyanın təşkil edilmiş təlim kurslarına cəlb olunurlar.

Yerli laboratoriyalarda yüksək ixtisaslı kadrların hazırlanması, onların bılık və bacarıqlarının artırılması məqsədi ilə Mərkəzi Laboratoriyanın işin təşkili və analizlərin keyfiyyətinin yüksəldilməsi mövzusunda təlimlər başlanmışdır. Təlimlərdə "Azərsu" ASC-nin idarə və müəssisələrinin laboratoriyalarda fəaliyyət göstərən 100-dək mütəxəssis iştirak edir.

Təlim müddətində iştirakçılarla Mərkəzi Laboratoriyanın fəaliyyəti və iş prinsipləri barədə məlumat verilir, analiz proseduralarının bütün mərhələləri etraflı izah edilir. Mütəxəssislər içməli su və tullantı sularının standartları və keyfiyyət parametrləri haqqında biliklərini artırmaqla, nümunələrin götürülməsi, saxlanılması və daşınması işini

dərindən öyrənirlər. Təlim prosesində içməli su və tullantı sularının fiziki-kimyəvi, organoleptik göstəricilərin tədqiqinə xüsusi diqqət yetirilir. Eyni zamanda iştirakçılar mikrobioloji parametrlər və analizlərin təşkili, keyfiyyətə nəzarət tədbirləri haqqında nəzəri və praktiki biliklərə yinələnlər.

Təlim iştirakçıları nəzəri

biliklər əldə etməklə yanaşı, laboratoriyanın quraşdırılmış ən müasir texnologiyalara əsaslanan cihaz və avadanlıqların iş prinsipləri ilə də tanış olur, həmçinin fərdi qaydada analizlər aparırlar. Laboratoriya mütəxəssisləri sənədləşmə, nəticələrin qeydiyyatı və hesabatların hazırlanması kimi texniki proseslərlə də tanış olmaq imkanı qazanırlar.

Gənc mühəndislər Mərkəzi Laboratoriyanın fəaliyyəti ilə tanış olmuşlar

Müasir cihaz və avadanlıqlarla təchiz olunmuş "Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin Mərkəzi Laboratoriyanın fəaliyyəti daim diqqət mərkəzindədir. 2013-cü ilin sentyabrın 16-da Prezident İlham Əliyevin iştirakı ilə açılışı olmuş laboratoriya bir illik fəaliyyəti dövründə müümət tədbirlər həyata keçir-

mişdir. Ötən müddətdə içməli su və tullantı sularının tədqiqi sahəsində mühüm işlər görülməklə yanaşı kadr hazırlığına da xüsusi diqqət yetirilmişdir.

Laboratoriyanın hazırlanması, kimya, biologiya və ekologiya sahələri üzrə tələbələrə təlim və təcrübə kurslarının keçirilməsi üçün lazımi şərait yaradılmışdır. Laboratoriyanın şəraitini və tədqiqi

qat imkanları elmi dairələr, təhsil müəssisələri, ictimai birliliklər tərəfindən maraqla qarşılanır, müxtəlif vaxtlarda mütəxəssislərin və tələbələrin laboratoriyanın səfərləri təşkil olunur.

"Gənc Mühəndislərin İnkişafı" İctimai Birliyinin "Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti ilə əməkdaşlığı çərçivəsində birliyin bir qrup üzvü Səhmdar Cəmiyyətin Mərkəzi Laboratoriyanın səfər etmişdir. Səfər müddətində birliyin nümayəndələri laboratoriyanın quraşdırılmış cihaz və avadanlıqların iş prinsipləri ilə yaxından tanış olmuşlar.

Mərkəzi Laboratoriyanın mütəxəssisləri müasir cihaz və avadanlıqların üstünlükleri, yeni texnologiyaların tətbiqi sahəsində görülən işlər barədə etraflı məlumat vermİŞdir.

Eyni zamanda qonaqları məraqlandıran sualları cavablandırılmışdır. Laboratoriyanın İçməli sular bölməsində suyun fiziki və kimyəvi analizlərinin tərkibinin öyrənilməsi birlik üzvləri tərəfindən maraqla qarşılanmışdır.

Mərkəzi Laboratoriyanın səyyar laboratoriya kimi fəaliyyət göstərən nəqliyyat vasitələri də ziyarətçilərə nümayiş etdirilmişdir. Birlik üzvlərinin diqqətinə çatdırılmışdır ki, səyyar laboratoriylar respublikanın regionlarında istənilən ərazidə və şəraitdə analizlərin aparılmasına imkan verir.

Qonaqlara həmçinin, Bakı şəhərini içməli su ilə təmin edən mənbələr, sutəmizləyici qurğular, su anbarları və onların iş prinsipləri barədə də məlumatlar verilmişdir.

"Yay məktəbi" programı uğurla başa çatmışdır

Bakı Dövlət Universiteti (BDU) və Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti (AzMİU) ilə təhsil, elm, ixtisasartırma və əmək məşğulluğu sahəsində əməkdaşlıq müqavilələri çərçivəsində "Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyətində 2014-cü ildə təşkil olunmuş növbəti "Yay məktəbi" programı uğurla başa çatmışdır.

İki ay davam edən program çərçivəsində BDU-nun ekolojiya və hidrologiya mühəndisliyi, AzMİU-nun mühəndis sistemi və qurğulmanın tikintisi mühəndisliyi ix-

tisasi üzrə təhsil alan 35 nəfər 3-cü kurs tələbəsi "Azərsu" ASC-nin müəssisə və təşkilatlarında istehsalat prosesləri ilə əyani tanış olmuşlar.

Program çərçivəsində

H.Z.Tağıyev adına Su Kəmərləri İdarəsinə, Ceyranbatan sutəmizleyici qurğular kompleksinə, Mərkəzi Laboratoriyyaya, Zığ nasos stansiyasına və digər qurğulara

səfərlər təşkil olunmuşdur. İstehsalat sahələrində tələbələrə su kəmərlərinin qidalanma mənbəyi və nəql prosesləri, içməli suyun keyfiyyəti, içməli su və çirkab suların analizləri, həmçinin tullantı sularının kənarlaşdırılması məsələləri barədə ətraflı məlumat verilmişdir. Eyni zamanda tələbələr istehsalat prosesləri ilə əyani tanış olmuş, təcrübə biliklərini artırmaq imkanı qazanmışlar. Səfər çərçivəsində tələbələri müşayiət edən "Azərsu" ASC-nin mütəxəssisləri onları maraqlandıran sualları cavablandırılmışlar.

İstehsalat sahələri ilə tanışlıq tələbələrdə böyük təəssürat yaratmış, onlar geniş təcrübə biliklərə yiyələnmişlər. Programdan əvvəl və sonra keçirilmiş qiymətləndirmənin nəticələri müqayisə edilmiş, istehsalat prosesləri ilə əyani tanışlığın tələbələrin bilik səviyyələrinə müsbət təsir etdiyi müəyyən olunmuşdur.

Qeyd edək ki, mütəmadi keçirilən "Yay məktəbi" programına BDU-nun və AzMİU-nun yuxarı kurs tələbələri cəlb olunurlar. Universiteti müvəffəqiyyətlə başa vuran, həmçinin "Yay məktəbi" proqramlarında fəal iştirak edərək yüksək nəticələr göstərmiş tələbələr gələcəkdə Səhmdar Cəmiyyət işə qəbul olunmaq üçün geniş imkanlar qazanırlar.

İşçilərin yay istirahəti səmərəli təşkil olunmuşdur

"Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti işçilərin yay mövsümündə istirahətlərinin səmərəli təşkili xüsusi diqqət yetirir. Səhmdar Cəmiyyət və Su Təsərrüfatı İşçiləri Həmkarlar İttifaqı Respublika Komitəsi ilə (STİHİRK) birgə hazırladığı tədbirlər planına əsasən "Azərsu" ASC-nin idarə və təşkilatlarında çalışan işçilər və onların ailə üzvləri ölkəmizin müxtəlif bölgələrindəki istirahət mərkəzlərinə göndərilir.

Təsdiq olunmuş qrafikə

əsasən 2014-cü ilin yay mövsümü üçün iyun ayından yollayışların verilməsinə başlanılmışdır. İyun, iyul və avqust ayları ərzində "Azərsu" ASC-nin idarə və müəssisələrində çalışan işçilər 1857 nəfərlik yollayış verilmişdir. İşçilər və onların ailə üzvləri Xaçmaz, Qusar, İsmayıllı və Lerik rayonlarındakı istirahət mərkəzlərinə göndərilmişdir. Bununla yanaşı, 50 nəfərin Naftalan şəhərindəki sanatoriyada müalicəsi və istirahəti təşkil edilmişdir.

Dünyanı təhdid edən problem - Su qıtlığı

ABŞ

kəşfiyyatı dönyanın üzləşdiyi qlobal problemlərin və təhdidlərin sırasına daha birini əlavə edib. Kəşfiyyat iqlim dəyişikliklərinin bənövşalq münasibətlərə təsirinin getdikcə artdığı haqda hesabat açıqlayb. Buna istinad edən "Foreign Policy" jurnalı su resurslarının qılığına görə yeni müharibələrin başlaya biləcəyi haqda xəbərdarlıq edib.

Hesabat ABŞ-in milli təhlükəsizliyi üçün yaxın 4 ildə yaranı bilecek əsas çəqlişlər və təhdidlər haqqındadır. Sənədə əsasən içməli su resurslarının qılığı qlobal təhlükəsizlik üçün ciddi təhlükə yaradır.

Amerika xüsusi xidmət orqanları su qılığını kütləvi qırğıın silahlarının sürətlə yayılması, terrorçuluq, mühüm infrastruktur obyektlərinə kiberhücumlar kimi təhdidlərlə müqayisə edir. Sənəddə deyilir ki, çirkənmə, su mənbələrinin quruması, planet əhalisinin artması, urbanizasiya tempinin yüksəlməsi və sənaye istehsalının genişlənməsi nəticəsində hər il dünyada içməli su ehtiyatları azalır.

Bu baxımdan ən böyük risklə Çin, Banqladeş, Hin-

distan, Niderland, Pakistan, Filippin, ABŞ və kiçik ada dövlətləri qarşı-qarşıyadır. İcməli su qılığından inkişaf etmiş ölkələrin də bir qismi əziyyət çekir. Bu zəmindo daxili münaqışılər və dövlətlərarası mübahisələrin baş vermə ehtimalı artır. Hesabatda bildirilir ki, son 50 ildə içməli su üstündə azı 37 dövlətlərarası mübahisə qeydə alınıb. Həmçinin bu dövrdə dövlətlərin içməli su ehtiyatlarından istifadəyə dair 150 müqavilə bağlanması problemin ciddiyini təsdiqləyir.

Eyni zamanda Türkiyə ilə Suriya, Türkiye ilə İraq, İraqla İran arasında su resursları üstündə mübahisələr hökm sürür. Bu mübahisələrin dinc yolla həlli imkanları getdikcə

tükənir.

Hazırda dünya əhalisinin 2,6 milyard nəfəri təmiz içməli su əldə edə bilmir. Proqnozlara görə, 2030-cu ildə dünyada içməli suya tələbat 55 faiz artacaq. İcməli su qılığı ərzaq çatışmazlığına da səbəb olacaq. Cənubi həzirdə şirin su ehtiyatlarının 70 faizi suvarmaya sərf olunur.

ABŞ kəşfiyyatı bildirir ki, hazırda dönyanın 39 ölkəsi içməli suyun böyük hissəsini ölkə xaricindəki mənbələrdən alır. Bu ölkələrə Azərbaycan, Latviya, Slovakya, Özbəkistan, Ukrayna və s. aiddir.

Məlumat üçün bildirək ki, hazırda Azərbaycanın yerüstü su ehtiyatları 27 kubkilometr təşkil edir. Yerüstü su ehtiyatlarının mənbələrini çaylar, göllər, su anbarları və buzlaqlar təşkil edir. Respublikada şirin su ehtiyatlarının 70-72 faizi ölkə hüdudlarından kənardır formalasır.

Azərbaycanın yerüstü su ehtiyatlarının 19-20,6 kubkilometri transsərhəd çaylarının, 9,5-10 kubkilo-

metri isə yerli çay axımı hesabına formalasır.

Ölkə ərazisində su ehtiyatlarının məhdudluğuna və şirin su ehtiyatlarının həcmində görə Cənubi Qafqazın ən "kasib" ölkəsi olmasına baxmayaraq, Azərbaycan adambاسına düşən suyun miqdarına görə dönyanın bir çox ölkələrindən irəlidədir.

İcməli suyun miqdarının həmişə kifayət qədər olmadığı və qeyri-bərabər bölündüyü Azərbaycanda onun səmərəli şəkildə istifadə olunması məsələsi daima gündəmdədir. 2013-cü ilin sentyabrında Taxtakörpü su anbarı, Taxtakörpü Su Elektrik Stansiyası və

Tuxtakörpü-Ceyranbata su kanalının açılış mərasimində çıxış edən Prezidenti İlham Əliyev su ehtiyatlarından səmərəli şəkildə istifadənin strateji əhəmiyyətindən bəhs etmişdir. "Yeni layihələri icra etmək, yeni kanalları inşa etmək və su anbarlarını yaratmaq Azərbaycan üçün strateji əhəmiyyətli bir məsələdir.

Azərbaycanın əsas su ehtiyatları - Kür, Araz və Samur çaylarının mənbələri başqa ölkələrdədir. Beləliklə, su təhlükəsizliyi bizim üçün strateji əhəmiyyətli məsələdir və gələcəkdə hər bir ölkə üçün su ehtiyatları strateji dəyər olacaq".

Ölkə başçısı qeyd etmişdir ki, Taxtakörpü su anbarı və Samur-Abşeron suvarma sistemi, Şəmkirçay su anbarı, ölkədə icra edilən su layihələri bu məqsədə xidmət edir. Hazırda bir sıra şəhərlərdə içməli su layihələrinin icra olunduğunu xatırladan dövlət başçısı su təhlükəsizliyinin Azərbaycanda tam şəkildə təmin edilməli olduğunu vurğulamışdır.